

Inventering och bedömning av naturvärde – området mellan Berglunda och flygplatsen i Örebro kommun

Om dokumentet

Enetjärn Natur AB på uppdrag av Örebro kommun

Inventering och bedömning av naturvärde – området mellan Berglunda och flygplatsen i Örebro kommun

Utredningen har genomförts under tiden oktober till december 2015.

Följande personer har medverkat i inventeringen:

Kirsi Jokinen – naturinventering, bedömningar och rapportering

Hanna Nilsson – naturinventering och bedömningar

Sofia Lund – kvalitetsgranskning

Samtliga är verksamma vid Enetjärn Natur AB.

Omslagsbild: Utsikt över den öppna jordbruksmarken i centrala delen av inventeringsområdet.

Samtliga fotografier: Enetjärn Natur AB om inte annat anges.

Kartmaterial har använts med tillstånd från Lantmäteriet: © Lantmäteriet Medgivande R50171088_140001.

Innehåll

1 Inledning	4
Om projektet	4
Syfte med naturvärdesinventeringen	4
Metodik	4
2 Naturmiljö och naturvärde	7
Översiktlig beskrivning	7
Skog	7
Jordbruksmark	8
Våtmark	9
Vatten	9
Naturvärde	10
Generellt biotopskydd	11
Omgivande landskap	12
3 Arter	15
Artskyddsförordningens bilaga 1	15
Artskyddsförordningens bilaga 2	16
Andra naturvårdsintressanta arter	16
4 Samlad bedömning	17
Källor	18
Webbsidor	18
Litteratur	18
Bilaga 1 – Objekt med högre naturvärde	19
Bilaga 2 – Fynd av naturvårdsarter	38

1 Inledning

Om projektet

Örebro kommun ska ta fram ett planprogram för området mellan Berglunda och flygplatsen väster om Örebro tätort. I området planeras verksamhetstomter. Som ett underlag för planprogrammet har en naturvärdesinventering utförts. Fältbesök gjordes i oktober 2015. Resultat av fältbesök och annan kunskapssammanställning presenteras i denna rapport.

Syfte med naturvärdesinventeringen

Syftet med naturvärdesinventeringen är att lokalisera och redovisa värdefulla naturmiljöer inom det område som är aktuellt för planläggning.

Naturvärde

Med naturvärde avses i den här rapporten betydelse för biologisk mångfald.

Metodik

Inventeringen har gjorts enligt svensk standard SS 199000:2014. Inventeringen gjordes med ambitionsnivån *NVI på fältnivå medel* med tilläggen *generellt biotopskydd* och *detaljerad redovisning av artförekomst*. Det innebär att Inventeringen har varit så noggrann så att alla naturvärdesobjekt större än 0,1 ha har kunnat identifieras.

Naturvärdet har bedömts i tre naturvärdesklasser (1, 2 och 3) samt lågt naturvärde.

- Naturvärdesklass 1 Högsta naturvärde – störst positiv betydelse för biologisk mångfald
- Naturvärdesklass 2 Högt naturvärde – stor positiv betydelse för biologisk mångfald
- Naturvärdesklass 3 Påtagligt naturvärde – påtaglig positiv betydelse för biologisk mångfald
- Lågt naturvärde – ingen eller ringa positiv betydelse för biologisk mångfald

Naturvärdesinventeringen omfattar samtliga naturmiljöer i inventeringsområdet förutom privat tomtmark. Det inhägnade flygplatsområdet, flygfältet, motorbanan, bergtäkter och andra befintliga verksamhetsområden har inte heller inventerats.

Eftersom inventeringen utfördes sent på året kan en del naturvårdsarter ha missats, naturvärdesbedömningarna är därför preliminära. De naturvärdesklasser som anges i rapporten är lägsta klass som respektive naturvärdesobjekt har, i en del fall kan naturvärdesklassen efter inventering under annan årstid visa sig vara högre än vad som anges i denna rapport.

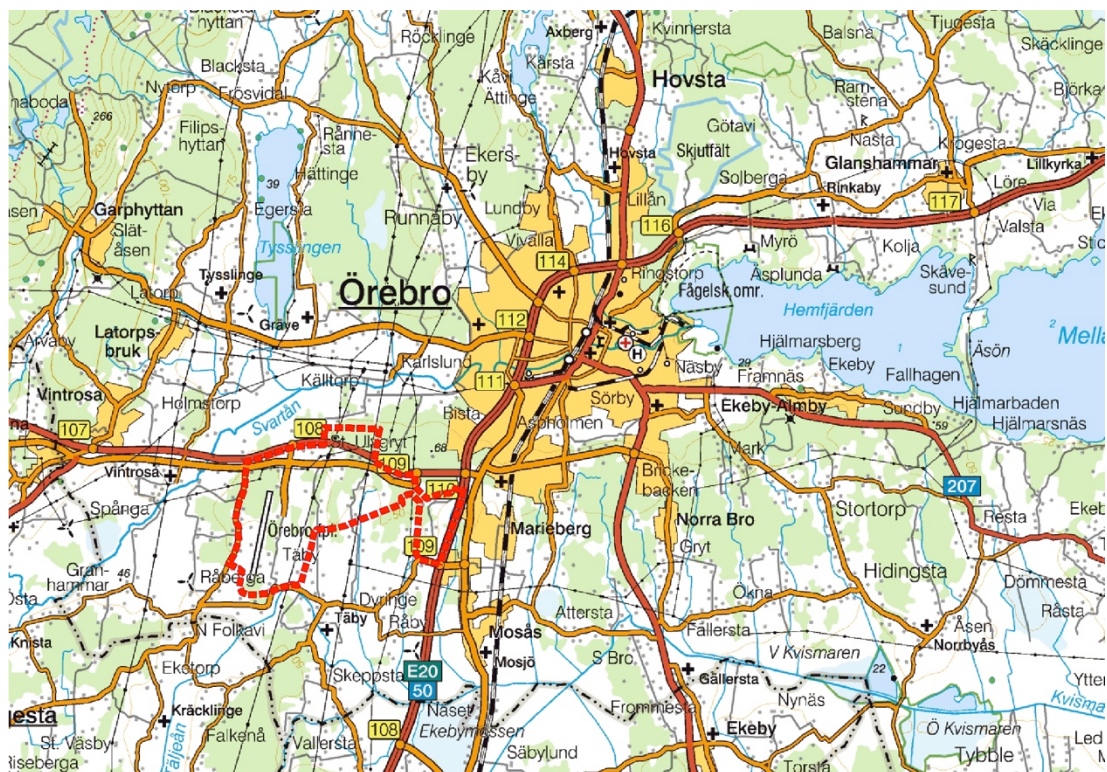

Området besöktes i fält mellan 2015-10-20 och 2015-10-23 samt 2015-10-28.

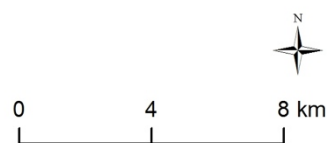
Bedömningarna grundar sig på slutsatser från fältbesök och annan tillgänglig kunskap om området. Kunskap om området har inhämtats från Skogsdataportalen, Ängs- och betesmarksinventeringen, Länsstyrelsen i Örebro län och Artportalen.

En analys av vilka av de arter som omfattas av Artskyddsförordningen (Bilaga 1 och 2) som finns i området vid Berglunda och flygplatsen har utförts. Analysen omfattar dels de arter som faktiskt påträffats i området och dels de arter som kan förväntas förekomma. När det gäller fåglar har endast de arter som markerats med B i förordningen samt de som är upptagna på den nationella rödlistan tagits med. Detta är i linje med Naturvårdsverkets handbok för Artskyddsförordningen.

Förutom de arter som observerades i samband med fältbesöket har uppgifter från Artportalen använts. Vid sidan av de dokumenterade förekomster som befintligt kunskapsunderlag genererar har även en bedömning gjorts om det kan finnas ytterligare arter som omfattas av Artskyddsförordningen i området. Antaganden om troliga eller möjliga artförekomster grundar sig på om det för respektive art finns lämpliga livsmiljöer i det aktuella området och om arten finns i närheten.

 Inventeringsområde

1. Inventeringsområdet ligger väster om Örebro tätort, mellan Berglunda och flygplatsen.

2 Naturmiljö och naturvärde

I detta kapitel beskrivs inventeringsområdets naturmiljöer och naturvärde.

Översiktlig beskrivning

Det inventerade området ligger väster om Örebro tätort, i anslutning till motorvägen E18/E20. Örebro flygplats ligger i västra delen av området. I anslutning till flygplatsen ligger också ett flygfält och motorbana. I inventeringsområdet finns även två bergtäkter. Flera bostadshus och gårdar finns utspridda i området. Ett antal vägar och kraftledningar löper genom det inventerade området. Terrängen är relativt flack. Landskapet utgörs av en mosaik av skogs- och jordbruksmark. Inventeringsområdet är ca 1 800 ha stort.

Skog

Knappt hälften av det inventerade området utgörs av skogsmark. Merparten av skogen är produktionsskog med antingen gran eller tall som dominerande trädslag. Åldern på den brukade skogen varierar från ung till äldre. Flera hyggen finns inom inventeringsområdet.

Runt om den öppna jordbruksmarken växer lövskog. Det handlar huvudsakligen om ung till medelålders lövskog som har vuxit upp på tidigare odlingsmark. Det dominerande trädslaget är vanligen björk eller asp men andra lövträd som lönn, sälg och rönn är också vanligt förekommande.

Några mindre skogsbestånd, vanligen med inslag av grova lövträd, bedömdes ha påtagligt naturvärde. Dessa objekt beskrivs närmare i Bilaga 1. Därtill håller de lövdominerade skogarna, skogsbryn och några äldre barrskogar visst naturvärde, dock inte tillräckligt för att nå upp till naturvärdesklass 3.

2. Den vanligaste skogstypen i inventeringsområdet är produktionsskog med gran eller tall som dominerande trädslag.

Jordbruksmark

Ungefär hälften av inventeringsområdet utgörs av jordbruksmark. Den största delen av jordbruksmarken består av brukad åkermark – undantaget är några betesmarker. En stor del av åkermarken används för vallodling medan en del används för odling av spannmål eller hästbete. I västra delen av inventeringsområdet odlas energiskog på en del av åkermarken. Några åkrar ligger i träda och håller på att växa igen.

Några betesmarker med inslag av hävdgynnade arter finns inom inventeringsområdet. Betesmarkerna är antingen helt öppna eller delvis trädklädda. Dessa betesmarker bedömdes ha högre naturvärde och beskrivs närmare i Bilaga 1.

I jordbruksmarken finns ett stort antal objekt som omfattas av generellt biotopskydd: öppna diken, småvatten, stenrösen, åkerholmar, stenmurar och alléer. Dessa objekt bidrar till variationen i jordbruksmarken eftersom de vanligen hyser högre artrikedom jämfört med den omgivande brukade åkermarken.

3. Åkermark i inventeringsområdet med energiskog i bakgrunden.

Våtmark

Våtmarker är ovanliga i inventeringsområdet. Två tallmossar på torvmark finns i östra delen av inventeringsområdet. Våtmarkerna bedömdes ha högre naturvärde och beskrivs närmare i Bilaga 1.

Vatten

Det finns få vattenmiljöer i inventeringsområdet. Öppna diken, varav några större, och ett par dammar förekommer både i jordbruks- och skogsmark. Öppna diken och småvatten i jordbruksmark omfattas av generellt biotopskydd.

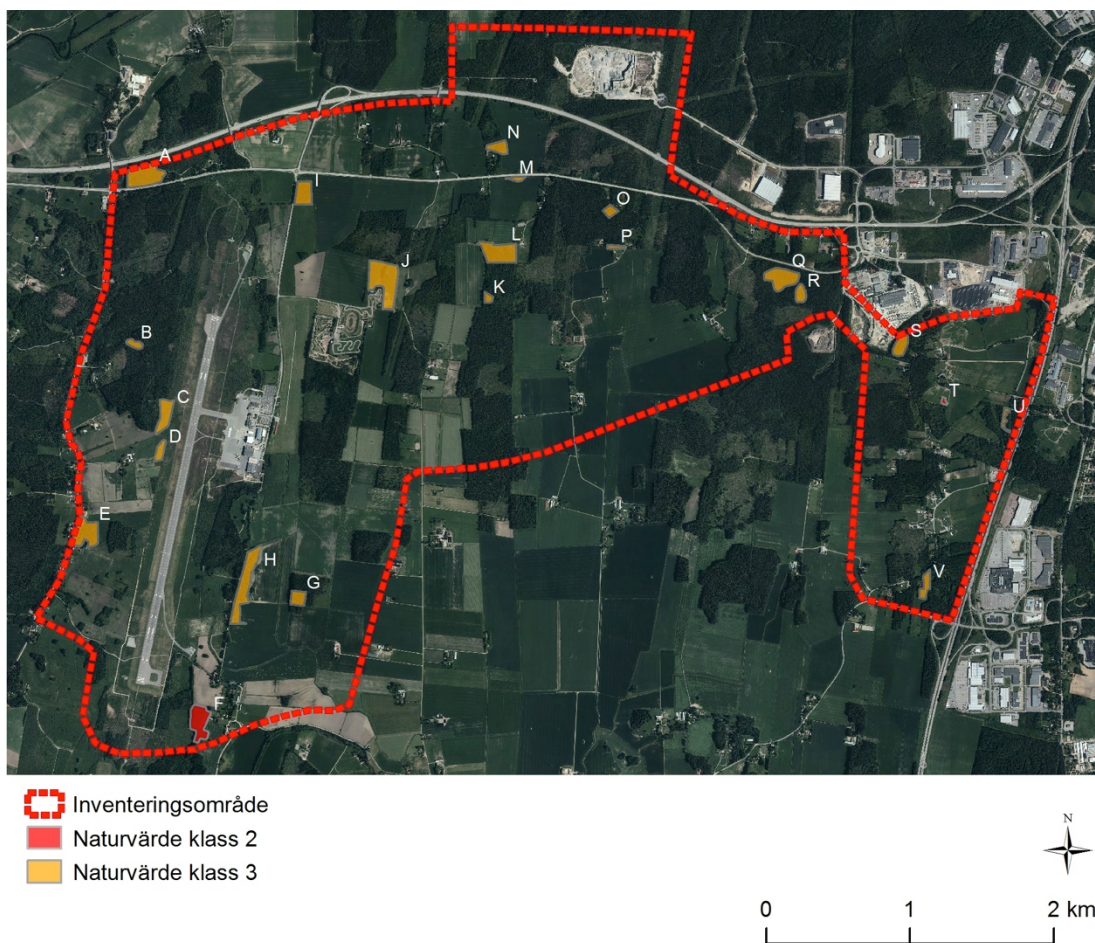

4. Vattenmiljöer finns i inventeringsområdet bl.a. i form av ett par mindre dammar.

Naturvärde

I det inventerade området identifierades 2 objekt med naturvärdesklass 2 (högt naturvärde) och 20 objekt med naturvärdesklass 3 (påtagligt naturvärde). Dessa visas på karta i figur 5 och finns redovisade i detalj i Bilaga 1.

De områden som har högt naturvärde är två betesmarker. De områden som har bedömts till klass 3 är tre betesmarker, två tallmossar, en sumpskog, fyra blandskogar, åtta lövskogar och två barrdominerade skogar. Inga objekt har bedömts hålla naturvärdesklass 1 (högsta naturvärde). Av resterande inventeringsområde bedöms hyggen, brukad barrskog och åkermark ha lågt naturvärde. Äldre skogsbestånd, lövdominerade skogar och betad åkermark bedöms ha visst naturvärde men inte tillräckligt högt för att skiljas ut i den här inventeringen. Sammantaget bedöms en mindre del av det inventerade området hysa någon form av naturvärde.

5. Kartan visar de naturvärdesobjekt som avgränsades vid naturvärdesinventeringen.

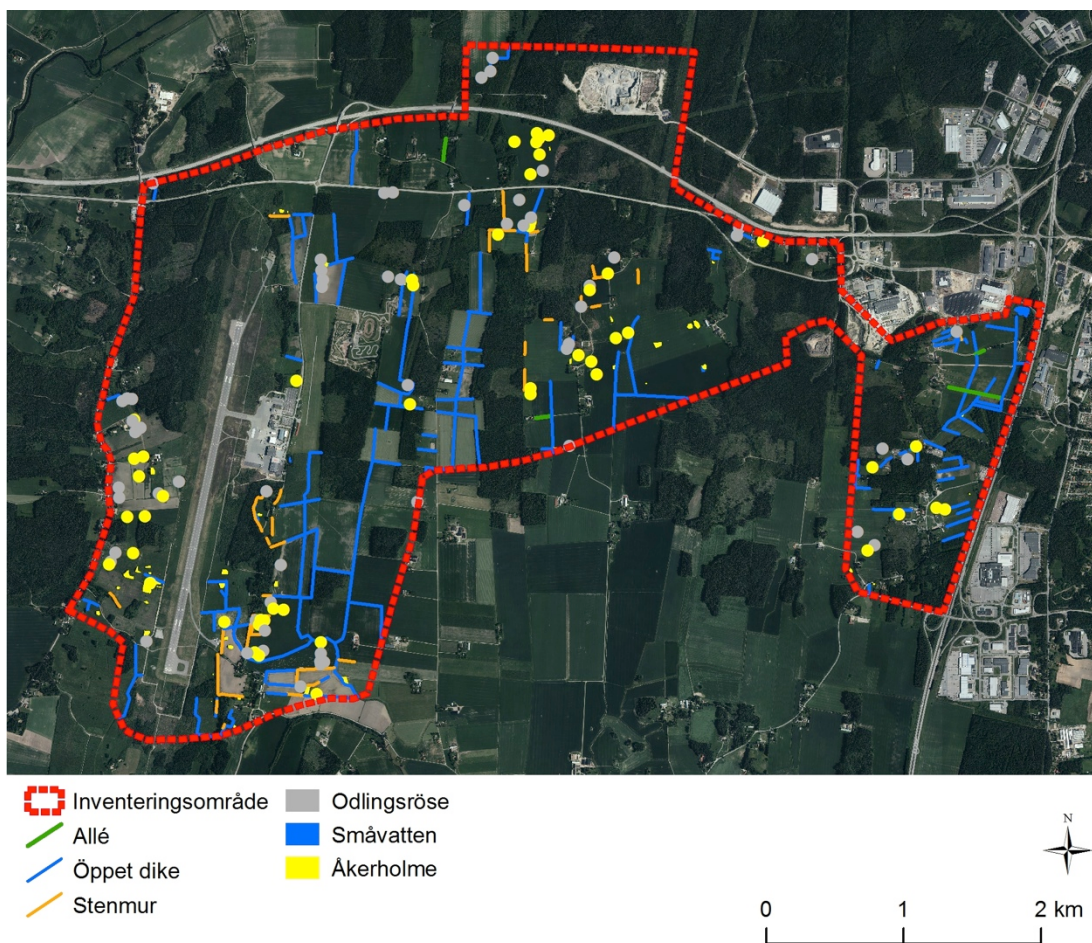
Generellt biotopskydd

I det inventerade området identifierades 311 objekt som omfattas av det generella biotopskyddet. Dessa visas på karta i figur 6. Det generella biotopskyddet innebär att vissa miljöer som är viktiga för den biologiska mångfalden i odlingslandskapet är skyddade enligt lagen. De områden som omfattas av det generella biotopskyddet är fyra alléer, 40 stenmurar, 108 öppna diken, tre småvatten, 64 odlingsrösen och 92 åkerholmar. Eftersom energiskogen i inventeringsområdets västra del är svår att överblicka och att gå genom utan att skada träden kan några mindre objekt som omfattas av generellt biotopskydd inne i energiskogen ha missats.

Alléer i inventeringsområdet utgörs huvudsakligen av björk. Någon allé innehåller även andra trädslag och döda träd. Stenmurar är ofta gamla och några har delvis rasat. Ofta växer det träd i eller intill stenmuren. Endast en av stenmurarna, som ligger i en betesmark, fungerar som stängsel idag. De flesta diken har helt öppna omgivningar men längs med några växer en rad av träd och buskar (bl.a. vide, björk och gran). Vanliga

arter som växer i diken är bredkaveldun, veketåg och älggräs. Dikenas storlek varierar, merparten av diken höll endast lite eller inget vatten vid inventeringstillfället medan några av diken är upp till ett par meter breda. Småvattnen är grävda dammar eller vattenfyllda sänkor i eller i anslutning till åkermark. Odlingsrösen är vanligen små, objekt. Ibland växer ett par träd eller buskar vid odlingsrösen. Åkerholmarna i området är relativt små, ibland utgörs de av hållmark eller flyttblock med ett par träd medan ett fåtal av åkerholmarna är större och beväxna av lövträd, ofta täta bestånd av yngre asp.

6. Kartan visar de objekt som omfattas av generellt biotopskydd i inventeringsområdet.

Omgivande landskap

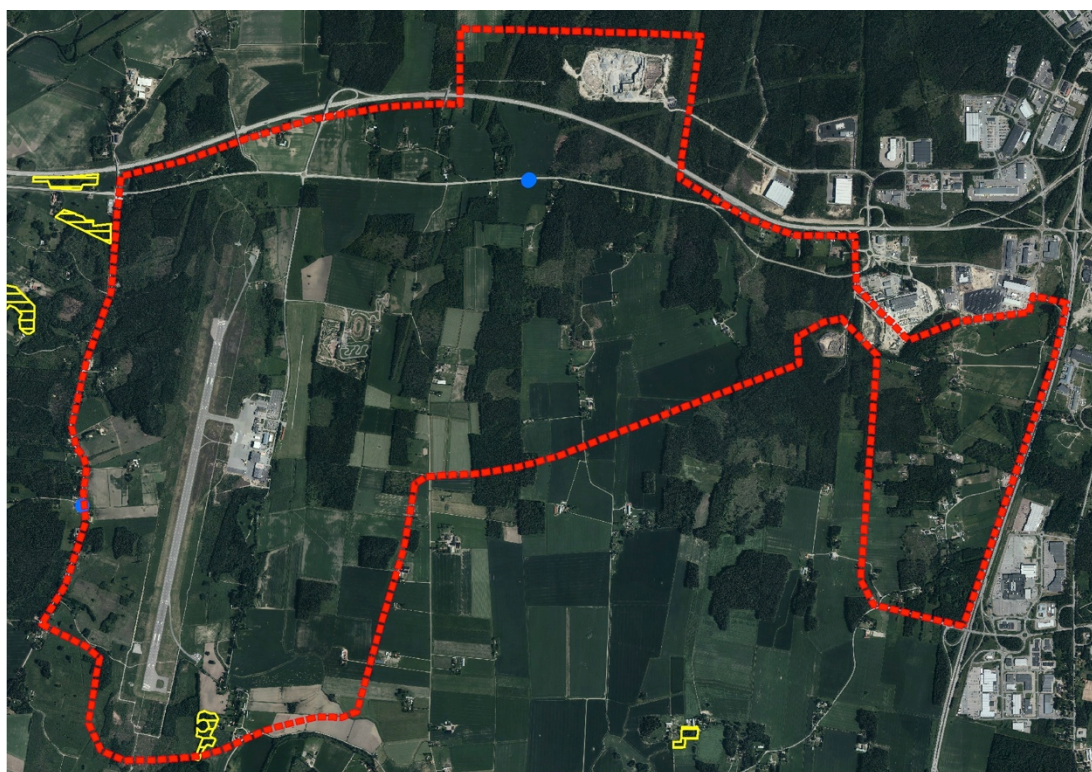
De marker som närmast omger det inventerade området hyser motsvarande naturmiljöer. Öster om inventeringsområdet ligger Örebro tätort men åt andra håll fortsätter landskapet som utgörs av en mosaik av skogs- och jordbruksmark. Få områden med sedan tidigare kända naturvärden finns i inventeringsområdet och i dess omgivningar. Sammanfattningsvis är bedömningen att de naturvärden som finns i inventeringsområdet också finns i de närmaste omgivningarna.

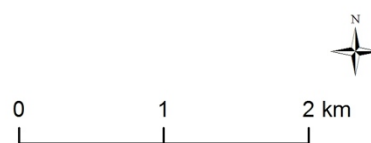
I inventeringsområdet finns en betesmark som uppmärksammades vid ängs- och betesmarksinventeringen (2002-2004). Betesmarken bedöms fortfarande ha högre naturvärde och har avgränsats som naturvärdesobjekt (se Bilaga 1). I inventeringsområdet finns också ett naturminne som likaså bedömdes ha högre naturvärde och beskrivs närmare i Bilaga 1.

Tidigare kända naturvärden i de närmaste omgivningarna:

- Precis utanför västra gränsen av inventeringsområdet finns ett naturminne – Ölkannestenen.
- Ett skogligt biotopskyddsområde med örtrik sumpskog finns ca 600 m väster om inventeringsområdet.
- Ca 1 000 m väster om inventeringsområdet finns ett skogligt biotopskyddsområde, Hässelkulla, som också är skyddat som Natura 2000-område. Området utgörs av naturskog och sumpskog med stor andel lövträd intill Svartån.
- Flera objekt som uppmärksammades vid Ängs- och betesmarksinventeringen ligger inom en kilometer från inventeringsområdet.

- Inventeringsområde
- Naturminne
- Ängs- och betesmarksinventeringen

7. Tidigare kända naturvärden i inventeringsområdet mellan Berglunda och flygplatsen.

3 Arter

I det här kapitlet beskrivs förekomst av arter i inventeringsområdet. Fokus ligger på arter som omfattas av Artskyddsförordningen och andra naturvårdsintressanta arter.

Artskyddsförordningens bilaga 1

Fåglar och fladdermöss

Fåglar och fladdermöss har inte inventerats vid området mellan Berglunda och flygplatsen. I samband med naturvärdesinventeringen observerades gröngöling^{NT}, kungsfågel^{VU} och spillkråka^{NT} av arter som ska prioriteras i artskyddsammanhang. Arter som enligt Artportalen har observerats i närområdet och bedöms kunna finnas även i det inventerade området är bivråk^{NT}, brun kärrhök, buskskvätta^{NT}, duvhök^{NT}, gulspår^{VU}, hussvala^{VU}, kornknarr^{NT}, mindre hackspett^{NT}, rapphöna^{NT}, rosenfink^{VU}, stare^{NT}, storspov^{NT}, sånglärka^{NT}, sävsparv^{VU}, tornseglare^{VU}, törnskata, vaktel^{NT} och ängspiplärka^{NT}.

Fågelarter som observerats i närområdet och kan uppehålla sig i inventeringsområdet tillfälligt men som inte bedöms kunna häcka här är backsvala^{NT}, blå kärrhök^{NT}, fjällvråk^{NT}, gråtrut^{VU}, hökuggla, kungsörn^{NT}, pilgrimsfalk^{NT}, silltrut^{NT}, stenfalk, sångsvan, sädgås^{NT}, tretåig hackspett^{NT}, trana och ängshök^{EN}.

Fladdermusarter som enligt Artportalen har observerats i närområdet är brunlångöra, dvärgpipistrell, gråskimlig fladdermus, mustasch-/tajgafladdermus, nordfladderdermus, större brunfladdermus och vattenfladdermus. Enstaka individer skulle kunna ha boplatser i skrymslen bland block eller i något grövre träd. Det inventerade området torde kunna ha ett visst värde för fladdermöss eftersom landskapet utgörs av en mosaik av skogs- och jordbruksmark.

Övriga arter

Större vattensalamander har enligt Artportalen påträffats i inventeringsområdet i en gammal vattenfylld gruva vid Sanna gruvor norr om flygplatsen. Platsen ligger intill stängslet vid flygplatsen och vid fältbesöket pågick markarbeten i området så viss osäkerhet råder kring om platsen fortfarande utgör lämplig livsmiljö för arten.

Artskyddsförordningen

Artskyddsförordningen är en lagstiftning som innebär fridlysning av ett antal arter och alla vilda fåglar, samt skydd av deras livsmiljöer. Artskyddsförordningen införlivar EU:s art- och habitatdirektiv samt fågeldirektiv i svensk lagstiftning.

Till förordningen hör två listor med arter, bilaga 1 och 2. Förenklat kan man säga att alla de listade arterna är fridlysta, d.v.s. man får inte samla in, skada eller döda de listade arterna. För arterna i bilaga 1 är dessutom arternas livsmiljöer skyddade och får inte förstöras.

En art som inte har observerats i området men som bedöms kunna finnas där är åkergroda. Detta antagande grundas på kännedomen om arternas utbredning och livsmiljöer. Åkergroda är vanligt förekommande i hela landet och finns i de flesta naturmiljöer. Möjligen skulle arten kunna leka i någon av vattenmiljöerna som finns i inventeringsområdet. Vuxna grodor kan finnas var som helst i området.

Artskyddsförordningens bilaga 2

Av de arter som tas upp i Artskyddsförordningens bilaga 2 hittades Jungfru Marie nycklar och revlumner samband med naturvärdesinventeringen. Enligt Artportalen har mindre vattensalamander observerats i inventeringsområdet.

Ytterligare arter som bedöms kunna finnas i området är huggorm, kopparödla, skogsödla, vanlig groda, vanlig padda, blåsippa, korallrot, knärot^{NT}, grönvit nattviol, nattviol, skogsknipprot och mattlumner. Detta antagande grundas på kännedomen om arternas utbredning och livsmiljöer.

Andra naturvårdsintressanta arter

Vid naturvärdesinventeringen påträffades en handfull andra naturvårdsintressanta arter. Förekomsten av naturvårdsarter redovisas för varje naturvärdesobjekt för sig i Bilaga 1 och visas på karta i Bilaga 2. Av typiska arter för Natura 2000-naturtyper påträffades bockrot, liten blåklocka och stor blåklocka. Av rödlistade arter påträffades ask^{EN} och skogsalm^{CR}. En signalart, mörk husmossa, påträffades. Signalarter indikerar att skogen de förekommer i har en lång kontinuitet och högt naturvärde. Av indikatorarter för ängs- och betesmarker påträffades gulmåra, ärenpris och ängsvaxskivling.

Rödlistan

Rödlistan är en redovisning av arters relativa risk att dö ut från det område som rödlistan avser, i vårt fall Sverige. Även vanliga arter kan bli rödlistade om deras populationer befinner sig i kraftig minskning.

Rödlistan är uppdelad i sex olika kategorier, var och en med sin ofta använda förkortning: kunskapsbrist (DD), nationellt utdöd (RE), nära hotad (NT), sårbar (VU), starkt hotad (EN) och akut hotad (CR). Arter i de tre sistnämnda kategorierna kallas med en gemensam term för hotade arter. I denna rapport redovisas arter i dessa tre kategorier samt arter som är nära hotade (NT).

Den svenska rödlistan tas fram av Artdatabanken enligt internationella kriterier och revideras regelbundet.

Den senaste rödlistan publicerades 2015.

4 Samlad bedömning

I detta kapitel redovisas en samlad bedömning av områdets naturvärde.

Naturen inom inventeringsområdet utgörs till största delen av skogs- och jordbruksmark som i stor utsträckning har påverkats av mänsklig aktivitet. Merparten av skogsmarken är produktionsskog som saknar många av de karaktärer som är typiska för naturliga skogsmiljöer och viktiga för många skogslevande arter: olikåldrighet, flerskiktning, variation av trädslag, död ved m.m. Runt den öppna jordbruksmarken växer dock på några ställen lövdominerad skog. Dessa lövskogar, även om de vanligen är ganska unga, har större betydelse för biologisk mångfald eftersom de utgör livsmiljöer för många skogslevande arter som gynnas av det stora lövinslaget.

Nästan all jordbruksmark i inventeringsområdet är brukad åkermark. Åkrarna har liten betydelse för biologisk mångfald eftersom marken kontinuerligt plöjs och endast ett fåtal arter tillåts växa här. Brynmiljöer runt de öppna åkrarna och småbiotoper i anslutning till jordbruksmark (som vanligen omfattas av generellt biotopskydd) skapar dock variation samt utgör livsmiljöer för en rad arter och har därför visst naturvärde. Endast några mindre betesmarker med inslag av hävdgynnade arter – och högre naturvärde – finns kvar i området. Betesmarker blir mer och mer sällsynta i dagens landskap eftersom hävden minskar. Många arter knutna till betesmarker är konkurrenssvaga och beroende hävden.

Ett antal objekt med högre naturvärde avgränsades inom inventeringsområdet. Dessa objekt tar bara en liten del av den totala ytan i anspråk och bör sparas vid planläggning av området. De naturvårdsarter som påträffades i området är i första hand knutna till dessa objekt. Stora delar av det inventerade området håller lågt naturvärde (produktionsskog och åkermark) och det är i första hand dessa områden som ur naturvårdessynpunkt är lämpliga för exploatering.

Källor

Webbsidor

Uppgifter om nyckelbiotoper och andra skogliga värden har hämtats från www.skogsstyrelsen.se

Uppgifter om växt- och djurförekomster har hämtats från www.artportalen.se

Uppgifter om rödlistade arter har hämtats från www.artdatabanken.slu.se/rodlista

Uppgifter om Natura 2000-områden och naturreservat har inhämtats från länsstyrelsernas hemsidor www.lansstyrelsen.se/orebro

Uppgifter om skyddad natur har hämtats från www.skyddadnatur.se

Uppgifter om ängs- och betesmarker har hämtats från Jordbruksverkets databas TUVa

De kartor och ortofoton som använts finns tillgängliga på Lantmäteriets karttjänst SeSverige

Litteratur

Jordbruksverket, 2005: Indikatorsystem för ängs- och betesmarker – metodutveckling för nationell övervakning av biologisk mångfald i ängs- och betesmarker. Rapport 2005:8.

Nitare, J., 2000: Signalarter - Indikatorer på skyddsvärd skog, Skogsstyrelsens Förlag.

Ottosson, U., Ottvall, R., Elmberg, J., Green, M., Gustafsson, R., Haas, F., Holmqvist, N., Lindström, Å., Nilsson, L., Svensson, M., Svensson, S. Och Tjernberg, M. 2012: Fåglarna i Sverige – antal och förekomst. SOF, Halmstad.

SIS Swedish Standards Institute 2014: Naturvärdesinventering avseende biologisk mångfald (NVI) – Genomförande, naturvärdesbedömning och redovisning. Svensk standard SS 199000:2014.

SIS Swedish Standards Institute 2014: Naturvärdesinventering avseende biologisk mångfald (NVI) – Komplement till SS 199000. Teknisk rapport SIS-TR 199001:2014.

Bilaga 1 – Objekt med högre naturvärde

I denna bilaga beskrivs de objekt som vid naturvärdesinventeringen bedömdes ha högre naturvärde (klass 2 och 3). Objektet redovisas på karta i figur 5.

A Varierande blandskog vid Johannesberg

Beskrivning: Ett varierande blandskogsbestånd som vuxit upp på före detta jordbruksmark. Björk dominerar i trädskiktet men även andra trädslag som gran, lönn och sälg är vanliga. De äldsta träden har avverkats men enstaka äldre träd finns kvar. Ett par grova askar^{EN} och skogsalmar^{CR} växer i skogen. Buskskiktet är tätt och i det förekommer hassel, plantor av olika lövträd och förvildad benved. Några öppna gläntor finns inom objektet. Marken är näringsrik och florant lundartad. Fältskiktet utgörs av gräs och örter. En gammal stenmur finns i skogen. Objektet fortsätter norrut fram till stängslet söder om motorvägen.

Naturvärdesklass: 3 Påtagligt naturvärde

Motivering: Objektet bedöms ha påtagligt biotopvärde som en varierande blandskog med förekomst av många olika lövträd samt värdeelement som grova träd, gläntor och stenmur. Högre artrikedom än i omgivningarna ger visst artvärde.

8. Objekt A utgörs av varierande blandskog vid Johannesberg.

B Sumpskog

Beskrivning: Sumpskog med björk, klibbal och tall i trädskiktet. En del unga granar växer under det högre trädskiktet. Gamla träd och död ved saknas. Träden växer på socklar. Marken är fuktig till blöt och en del av markytan täcks av vattenspegel. I fältskiktet dominerar högvuxen starr. På kanterna av det fuktiga området växer det rikligt med skogsfräken. I bottenskiktet växer bl.a. granvitmossa. Uppe på socklarna växer bl.a. lingonris och fickmossor.

Naturvärdesklass: 3 Påtagligt naturvärde

Motivering: Objektet bedöms ha påtagligt biotopvärde som en sumpskog med naturlig hydrologi, naturlig trädslagsblandning och socklar. Artvärdet är obetydligt.

9. Sumpskog med björk, klibbal och tall i objekt B.

C Betesmark vid Hanneberg

Beskrivning: Betesmark på före detta skogsmark. Stor mängd stubbar och smågranar finns. Riklig förekomst av sten, block och hållar samt ett par diken. Vanligt förekommande arter är tuvtåtel, smörblommor, vitklöver, daggekåpa, röllika, teveronika. Liten förekomst av hävdgynnade arter såsom liten blålocka och ärenpris fanns också.

Naturvärdesklass: 3 Påtagligt naturvärde (preliminär bedömning på grund av att inventeringen utförts sent på säsongen)

Motivering: Förekomst av hävd samt rikligt med block och sten ger ett påtagligt biotopvärde. Artvärdet bedöms preliminärt till visst då mindre förekomster av liten blåklocka och ärenpris observerades.

10. Betesmark med riklig förekomst av block i objekt C.

D Betesmark vid Norrgårda

Beskrivning: Stenig betesmark på en liten kulle. Området har betats under lång tid. Dominerande arter är gråfibbla, smörblommor, vitklöver daggekåpa, röllika, tuvtåtel, maskrosor m.fl. Viss förekomst av gulmåra, liten blåklocka och ärenpris finns.

Naturvärdesklass: 3 Påtagligt naturvärde (preliminär bedömning på grund av att inventeringen utförts sent på säsongen)

Motivering: Förekomst av hävd samt rikligt med sten och block ger ett påtagligt biotopvärde. Artvärdet bedöms preliminärt till visst då mindre förekomster av gulmåra, liten blåklocka och ärenpris observerades.

11. Objekt D utgörs av en stenig betesmark på en kulle.

E Tallskog med lövträd

Beskrivning: Skog med medelålders tallar samt en del grova, äldre träd framförallt asp och tall. Inslag av lövträd är stort och arter som asp, björk, sälg, rönn, lönn, skogsalm^{CR} och ask^{EN} förekommer. Död ved av blandade trädslag förekommer, mestadels som stående träd, men även lågor och de har spår av insekter och hackspettar. På marken dominerar harsyra och kransmossa.

Naturvärdesklass: 3 Påtagligt naturvärde

Motivering: Förekomst av äldre träd, död ved samt stor trädslagsblandning ger ett påtagligt biotopvärde. Att området är artrikare än omgivningen ger ett visst artvärde.

12. Tallskog med lövträd i objekt E.

F Betesmark vid Råberga

Beskrivning: Till stora delar trädklädd betesmark. I norra delen av betesmarken finns dock en öppen yta som delvis har påverkats av näringstillförsel. Trädskiktet är varierat och består av asp, björk, rönn, sälg och tall. Enstaka grova aspar växer här men inslaget av gamla träd hade kunnat vara större. Ett visst inslag av yngre gran finns också och i södra delen av objektet har lövsly kommit upp. Stängslet är delvis trasigt vilket tyder på att objektet inte betas för tillfället. I buskskiktet växer enstaka gamla enar. Träden växer glest och det finns en del luckor. Död ved förekommer i form av högstubbar och lågor. Utspridda block i olika storlekar finns på marken. Längs med västra gränsen av objektet löper en stenmur. En fuktsänka med bl.a. mannagräs finns inom objektet. Fältskiktet är gräsdominerat. Andra vanliga arter är hundkäx, kirskaal, vårfryle, vårärt och örnbräken. Av hävdgynnade arter observerades liten och stor blålocka. I bottenskiktet växer bl.a. gräshakmossa.

Objektet har pekats ut i Ängs- och betesmarksinventeringen. Vid den inventeringen påträffades de för naturtypen Silikatgräsmark typiska arterna blåsuga, bockrot, nattviol (omfattas även av Artskyddsförordningen bilaga 2), obestämd skallra, svinrot och ängsvädd. Arterna bedöms kunna finnas kvar.

Natura 2000-naturtyp: 6270 Silikatgräsmark, 9070 Trädklädd betesmark

Naturvärdesklass: 2 Högt naturvärde

Motivering: Biotopvärdet bedöms vara påtagligt eftersom stora delar av objektet utgörs av Natura 2000-naturtyper. Detta förstärks av förekomsten av värdeelement som block, fuktsänka och stenmur. Förekomsten av flera naturvårdsarter ger påtagligt artvärde.

13. Trädklädd betesmark i objekt F.

G Blandskog vid Hansagården

Beskrivning: Mindre område med äldre skog och stor trädslagsblandning av gran, tall, björk, grov asp, grov al, sälg, rönn, lönn och skogsalm^{CR}. Riklig mängd död ved förekommer, både stående och liggande, främst av gran med spår av insekter och hackspett.

Naturvärdesklass: 3 Påtagligt naturvärde

Motivering: Förekomst av äldre träd, rikligt med död ved och stor trädslagsblandning ger ett påtagligt biotopvärde. Att skogsområdet har högre mångfald än omgivningen ger ett visst artvärde.

14. Objekt G utgörs av blandskog med många olika trädslag.

H Lövskog vid Källtorp

Beskrivning: Tidigare tomtmark som vuxit igen. Området har gott om steniga miljöer i form av gamla odlingsrösen och stenmurar. Äldre träd av ask, asp, lönn och björk samt någon enstaka gran och lärkträd växer i ungt bestånd av främst asp. Även inslag av sälg och rönn finns samt död ask.

Naturvärdesklass: 3 Påtagligt naturvärde

Motivering: Förekomst av äldre lövträd och steniga miljöer ger ett visst biotopvärde. Att området är artrikare än det omgivande landskapet ger ett visst artvärde.

I Blandskog intill rondellen

Beskrivning: Skogsområde med gran, grov asp och tall samt mycket lövträd såsom äldre sälg, rönn och björk samt ung lönn. Död ved av olika trädslag förekommer frekvent, både som lågor och stående träd. Hålträd finns, tickor, spår av insekter och hackspett. I en tall fanns ett 1 m stort fågelbo, troligen rovfågelbo, och en rovfågel sågs flyga över. Rikligt med ung hassel förekommer och marken domineras av harsyra och kransmossa.

Naturvärdesklass: 3 Påtagligt naturvärde

Motivering: Förekomst av äldre och grövre träd, rikligt med död ved i olika former och stor trädslagsblandning ger ett påtagligt biotopvärde. Högre artrikedom än omgivningen ger visst artvärde.

15. Blandskog i objekt I.

J Betesmark vid motorbanan

Beskrivning: Före detta åkermark som betas av häst och har betats ett tag. Stort inslag av sten, block och rösen. Några enstaka träd och död ved förekommer. I ett gammalt dike finns många gamla och grova aspar och sälgar. Fältskiktet domineras av smörblommor, vitklöver, daggekåpa, tuvtåtel, röllika, älggräs, maskrosor m.fl. samt mindre förekomst av ärenpris. Av signalarter observerades mörk husmossa i objektet.

Naturvärdesklass: 3 Påtagligt naturvärde (preliminär bedömning på grund av att inventeringen utförts sent på säsongen)

Motivering: Förekomst av hävd, stenrösen och andra steniga miljöer, äldre träd och död ved ger ett påtagligt biotopvärde. Artvärdet bedöms preliminärt till visst då mindre förekomster av ärenpris observerades och det troligtvis finns fler hävdgynnade arter som hade observerats om området inventerats under sommaren.

16. Betesmark på före detta åkermark i objekt J.

K Blandskog vid Nyttorp

Beskrivning: Inslag av äldre aspar och tallar i granproduktionsskog. En del död ved förekommer, främst av gran. I kanten mot åkern är det stenigt, troligtvis är det rester av gamla rösen. Inslag av enstaka rönn, sälg och klibbal finns också.

Naturvärdesklass: 3 Påtagligt naturvärde

Motivering: Inslag av äldre träd, död ved, sten och block och varierad blandning av olika trädslag ger ett påtagligt biotopvärde. Att området är artrikare än omgivningen ger ett visst artvärde.

17. Blandskog med inslag av äldre asp, objekt K.

L Lövskog vid Nyttorp

Beskrivning: Delar av området består av gammal tomtmark med odlingsrösen som nu vuxit igen till lövskog bestående av asp, björk och klibbal samt någon enstaka lönn och sälg. En hel del äldre, grova träd av både asp, björk och klibbal finns samt relativt mycket liggande grov aspved. En hel del ung gran börjar dock växa upp och ta över mer och mer. Området är stenigt och har en del gamla rösen, speciellt i kanterna. Ett slags vattenhål eller grop som var vattenfylld i botten fanns också. Marken är fuktig och örtrik och älggräs och harsyra dominerar. Palmmossa förekommer också.

Naturvärdesklass: 3 Påtagligt naturvärde

Motivering: Förekomst av äldre lövträd, steniga miljöer, död aspved och vattenhål ger ett påtagligt biotopvärde. Att området är artrikare än omgivningen ger ett visst artvärde.

18. Lövskog med liggande aspved objekt L.

M Lövdunge vid Ulvgrytastenarna

Beskrivning: Litet område mellan väg och åkermark med ett gigantiskt flyttblock och flera mindre block. En äldre ek samt medelålders asp, björk och lönn växer i anslutning till flyttblocket. Flyttblocken som kallas för Ulvgrytastenarna är skyddade som ett naturminne.

Naturvärdesklass: 3 Påtagligt naturvärde

Motivering: Förekomst av block och äldre lövträd ger ett visst biotopvärde och att området är artrikare än det omgivande landskapet ger ett visst artvärde.

N Lövskog vid St. Ulvgryt

Beskrivning: Gammal tomtmark som nu vuxit igen och domineras av ett antal äldre askar^{EN}. Några är uppemot 1 m i diameter i brösthöjd. Även mycket yngre ask^{EN} samt alm^{CR} förekommer. I övrigt domineras området av medelålders asp, björk, gråal, sälg och rönn och någon yngre lönn. Mycket hallonbuskar och brännässlor växer i objektet. I kanterna finns rester av gamla odlingsrösen och stenmurar. Endast lite död ved förekommer och då mestadels avverkad sälg.

Naturvärdesklass: 3 Påtagligt naturvärde

Motivering: Rik förekomst av äldre ask^{EN}, lövdominans och stenmiljöer ger ett påtagligt biotopvärde. Att området är artrikare än omgivningen ger ett visst artvärde.

19. Gammal tomtmark med äldre askar^{EN} i objekt N.

O Aspbestånd

Beskrivning: Ett mindre område i ett större granproduktionsbestånd som gallrats ut och nu domineras av grov asp och björk med inslag av någon enstaka rönn, lönn och sälg. Området sticker ut mot den i övrigt täta granproduktionsskogen. Lite död ved förekommer, mest i form av röjningsrester samt självdöd björkved med fnöskticka. Området är lite sumpigt med fuktiga markförhållanden. På marken dominerar gräs och kransmossa.

Naturvärdesklass: 3 Påtagligt naturvärde

Motivering: Lövdominans och förekomst av äldre lövträd ger ett visst biotopvärde. Att området är artrikare än omgivningen ger ett visst artvärde.

20. Aspbestånd i objekt O.

P Skogskant med lövträd

Beskrivning: Mindre lövdominerat område i anslutning till odlingsmark. En gammal stenmur finns i kanten mot tomtmarken och mycket sten i övrigt förekommer. Grov asp och björk finns samt en äldre, grov tall med något plattad krona. I övrigt domineras trädskiktet av ung lönn, enstaka sälgar samt mycket smågran som håller på att växa upp.

Naturvärdesklass: 3 Påtagligt naturvärde

Motivering: Förekomst av äldre träd, lövdominans och steniga miljöer ger ett visst biotopvärde. Att området är artrikare än omgivningen ger ett visst artvärde.

21. Objekt P utgörs av ett lövdominerat område i anslutning till odlingsmark.

Q Tallmosse och gransumpskog

Beskrivning: Tallmosse på fuktig mark med tall i olika åldrar i trädskiktet. Förutom tall förekommer gran, björk och klibbal. I buskskiktet växer det glesst med videbuskar. Sparsamt med äldre tallar och död ved i form av torrakor och liggande tallågor finns. I fältskiktet dominerar ris – här växer bl.a. blåbär, kråklöver, lingon, odon, skogsfräken, skvatram, tranbär och tuvull. I södra delen av objektet finns en lite öppnare glänta med högvuxen starr i fältskiktet. Bottenskiktet utgörs huvudsakligen av vitmossa med fläckar av björnmossa. En liten myrgöl finns inom objektet. I västra delen av objektet övergår tallmossen gradvis till grandominerad sumpskog. Jungfru Marie nycklar, som omfattas av Artskyddsförordningens bilaga 2, och födosökande kungsfåglar^{VU} påträffades inom objektet.

Natura 2000-naturtyp: 91DO Skogsbevuxen myr

Naturvärdesklass: 3 Påtagligt naturvärde

Motivering: Biotopvärdet bedöms vara påtagligt eftersom stora delar av objektet utgörs av Natura 2000-naturtyp. Detta förstärks av förekomsten av biotopkvaliteter som naturlig hydrologi och värdeelement som död ved och öppet vatten. Förekomst av enstaka naturvårdsarter ger visst artvärde.

22. Objekt Q utgörs av tallmosse.

R Liten tallmosse

Beskrivning: Tallmosse som är något öppnare i mitten. Förutom tall finns det ett inslag av björk och gran. Spridda videbuskar växer i buskskiktet. Enstaka torrakor står på myren. Det finns också några hålträd med spår efter hackspettar. I fältskiktet växer bl.a. blåbär, lingon, odon, silesår (typisk art för naturtypen), tranbär och tuvull. Vanliga arter i bottenskiktet är granvitmossa och björnmossa. Jungfru Marie nycklar, som omfattas av Artskyddsförordningens bilaga 2, påträffades inom objektet.

Natura 2000-naturtyp: 91D0 Skogsbevuxen myr

Naturvärdesklass: 3 Påtagligt naturvärde (Preliminär bedömning)

Motivering: Biotopvärdet bedöms vara påtagligt eftersom objektet utgörs av Natura 2000-naturtyp. Detta förstärks av förekomsten av biotopkvaliteter som naturlig hydrologi och värdeelement som död ved och hålträd. Förekomst av två naturvårdsarter (silesår och Jungfru Marie nycklar) ger visst artvärde.

23. Torrträd förekommer i hållmarkstallskogen i objekt R.

S Barrblandskog

Beskrivning: Äldre, flerskiktad och olikåldrig, grandominerad barrblandskog med inslag av asp, björk och tall. Utspridda grova aspar med stamdiameter upp till ca 60 cm förekommer. Rikligt med epifytiska mossor växer på de grova asparna. I delar av objektet växer det ganska tätt med ung gran. Även rönn och sälg växer i buskskiktet. Död ved finns endast i form av liggande klena stammar. Även några nyligen döda granar finns. Utspridda mossklädda block förekommer. Marken är frisk och fältskiktet är av blåbärstyp.

Naturvärdesklass: 3 Påtagligt naturvärde

Motivering: Biotopvärdet bedöms vara påtagligt eftersom många biotopkvaliteter kopplade till skogsmiljöer förekommer: olikåldrighet, flerskiktning, blandning av olika trädslag och grova träd. Artvärdet bedöms vara obetydligt då inga naturvårdsarter påträffades.

24. Barrblandskog i objekt S.

T Betesmark i Palombohult

Beskrivning: Litet område som betas av häst och består av en berghäll med stor mängd utspridda stenar och block. En hel del tall och björk växer i objektet och en stående död björk med ett antal tickor finns samt två tallågor, varav den ena är både grov och solbelyst. Fältskiktet domineras av vitklöver, smörblommor, daggekåpa, röllika, teveronika, ängssyra m.fl. Viss förekomst av ängsvaxskivlingar, bockrot, liten blåklocka och ärenpris finns. En nötväcka observerades på en tallstam i objektet.

Naturvärdesklass: 2 Högt naturvärde (preliminär bedömning på grund av att inventeringen utförts sent på säsongen och det då är svårt att täcka in alla artförekomster)

Motivering: Förekomst av hävd, berghäll, sten och block, äldre träd, död ved i olika former ger ett högt biotopvärde. Den preliminära bedömningen av artvärdet är visst då viss förekomst av hävdgynnade arter finns.

25. Objekt T är en betesmark med berg i dagen och stor mängd stenar och block.

U Lövbestånd

Beskrivning: Längs ett dike växer flera äldre aspar, en gammal ek och en riktigt gammal och grov sälk i ett produktionsskogsområde bestående av ung gran, tall och asp.

Naturvärdesklass: 3 Påtagligt naturvärde

Motivering: Förekomst av äldre lövträd ger ett visst biotopvärde och att området är artrikare än det omgivande landskapet ger ett visst artvärde.

V Lövskog vid Haget

Beskrivning: Före detta tomtmark som vuxit igen och nu helt domineras av lövträd. Det växer mycket medelålders sälk i buketter samt medelålders asp. I övrigt förekommer äldre björk och yngre lönn. Det finns mycket sten, rester av gamla odlingsrösen samt en gammal jordkällare. Mindre mängd död ved av asp och sälk finns.

Naturvärdesklass: 3 Påtagligt naturvärde

Motivering: Förekomst av lövdominans, steniga miljöer och liten mängd död ved ger ett visst biotopvärde. Att området är artrikare än omgivningarna ger ett visst artvärde.

26. Lövskog i objekt V.

Bilaga 2 – Fynd av naturvårdsarter

På kartan visas fynd av naturvårdsarter.

